

Υπόθεση T-231/02

Piero Gonnelli και Associazione Italiana Frantoiani Oleari (AIFO)
κατά

Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων

«Προσφυγή ακυρώσεως — Φυσικά ή νομικά πρόσωπα —
Πράξεις που τα αφορούν ατομικώς — Κανονισμός —
Προδιαγραφές εμπορίας του ελαιολάδου — Απαράδεκτη»

Διάταξη του Πρωτοδικείου (τρίτο τμήμα) της 2ας Απριλίου 2004 . . . II - 1055

Περίληψη της διατάξεως

1. *Προσφυγή ακυρώσεως — Φυσικά ή νομικά πρόσωπα — Πράξεις που τα αφορούν άμεσα και ατομικά — Κανονισμός για τις προδιαγραφές εμπορίας του ελαιολάδου — Προσφυγή του ιδιοκτήτη γεωργικής επιχειρήσεως υπό την ιδιότητα του παραγωγού και καταναλωτή ελαιολάδου — Προσφυγή ενώσεως ελαιοτριβείων — Απαράδεκτη*
(Άρθρο 230, εδ. 4, ΕΚ· Κανονισμός 1019/2002 της Επιτροπής)

2. *Ευρωπαϊκές Κοινότητες — Δικαστικός έλεγχος της νομιμότητας των πράξεων των κοινοτικών οργάνων — Πράξεις γενικής ισχύος — Τα φυσικά ή νομικά πρόσωπα είναι υποχρεωμένα να ακολουθήσουν την οδό της ενστάσεως ελλείψεως νομιμότητας ή της προδικαστικής παραπομπής ελέγχου του κύρους — Υποχρέωση των κρατών μελών να προβλέψουν πλήρες σύστημα μέσων παροχής εννόμου προστασίας που θα εξασφαλίζει το σεβασμό του δικαιώματος για αποτελεσματική δικαστική προστασία — Δυνατότητα ασκήσεως προσφυγής ακυρώσεως ενώπιον του κοινοτικού δικαστή σε περίπτωση ανυπερβλήτων εμποδίων στο επίπεδο των εθνικών δικονομικών κανόνων — Αποκλείεται*
(Άρθρα 230, εδ. 4, ΕΚ, 234 ΕΚ και 241 ΕΚ)
3. *Προσφυγή ακυρώσεως — Φυσικά ή νομικά πρόσωπα — Πράξεις που τα αφορούν άμεσα και ατομικά — Ερμηνεία contra legem της προϋπόθεσης ότι η πράξη πρέπει να αφορά ατομικά το συγκεκριμένο πρόσωπο — Ανεπίτρεπτη*
(Άρθρο 230, εδ. 4, ΕΚ· άρθρο 48 ΕΕ)

1. Για να θεωρηθεί ότι μια πράξη γενικής ισχύος αφορά ένα φυσικό ή νομικό πρόσωπο, ατομικά πρέπει να το θίγει λόγω ιδιοτήτων που προσιδιάζουν σε αυτό ή λόγω πραγματικής καταστάσεως που το διακρίνει σε σχέση με κάθε άλλο πρόσωπο και, ως εκ τούτου, το εξατομικεύει κατά τρόπο ανάλογο με τον αποδέκτη μιας αποφάσεως.

εμπορίας του ελαιολάδου είναι απαράδεκτη.

Η προσφυγή ακυρώσεως ιδιοκτήτη γεωργικής επιχειρήσης υπό την ιδιότητα του παραγωγού και του καταναλωτή ελαιολάδου και μιας ενώσεως ελαιολατρικών κατά του κανονισμού 1019/2002 για τις προδιαγραφές

Αφενός, ο εν λόγω κανονισμός αφορά τον πρώτο των προσφευγόντων υπό την αντικειμενική ιδιότητα του καταναλωτή ή του παραγωγού ακριβώς όπως και κάθε άλλο καταναλωτή ή επιχειρηματία που ασκεί δραστηριότητα στον τομέα αυτό. Ακόμη και αν ο κανονισμός ευνοεί κατά τρόπο παράλογο και υπερβολικό τις μεγάλες εκμεταλλεύσεις εις βάρος των μικρών παραγωγών όπως είναι ο προσφεύγων, το στοιχείο αυτό δεν μπορεί εν πάση περιπτώσει από μόνο του να τον εξατομικεύσει. Πράγματι δεν αρκεί μια πράξη να θίγει ορισμένους επιχειρηματίες περισσότερο από τους ανταγωνιστές τους για να θεωρηθεί ότι

αυτή τους αφορά ατομικά. Επιπλέον, οι άλλοι μικροί παραγωγοί ελαιολάδου υφίστανται και αυτοί παρόμοιες οικονομικές συνέπειες. Εξάλλου, το στοιχείο που επικαλείται ο προσφεύγων, ότι δηλαδή η έκβαση της προσφυγής θα μπορούσε να είναι ευνοϊκή γι' αυτόν διά της άρσεως των παραλόγων εμποδίων στην παραγωγή των μικρομεσαίων παραγωγών, καθώς και ορισμένων κενών στην προστασία του καταναλωτή, δεν έχει καμιά σχέση με το ζήτημα αν η προσβαλλομένη πράξη αφορά ατομικά τους προσφεύγοντες, αλλά ενδιαφέρει μόνο το ζήτημα του συμφέροντος, παρόντος και άμεσου του προσφεύγοντος να ασκήσει προσφυγή ακυρώσεως.

Αφετέρου, μια πράξη που επηρεάζει τα γενικά συμφέροντα μιας κατηγορίας πολιτών δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι αφορά ατομικά ένα συνεταιρισμό που συγκροτήθηκε για να προωθήσει τα συλλογικά συμφέροντα της κατηγορίας αυτής αν δεν αφορά ατομικά τα πρόσωπα αυτά ακόμη και αν η ύπαρξη ορισμένων ιδιαιτέρων περιστάσεων, όπως ο ρόλος που έπαιξε ένας συνεταιρισμός στο πλαίσιο της διαδικασίας που κατέληξε στην έκδοση πράξεως κατά την έννοια του άρθρου 230 ΕΚ, μπορεί να δικαιολογήσει το παραδεκτό προσφυγής που ασκεί ο συνεταιρισμός αυτός τα μέλη του οποίου δεν αφορά ατομικά η επίδικη πράξη, ιδίως οσάκις η πράξη επηρέασε τη θέση του συνεταιρισμού ως διαπραγματευτή.

(βλ. σκέψεις 35, 38, 45, 46, 48, 49)

2. Η Συνθήκη με τα άρθρα 230 ΕΚ και 241 ΕΚ αφενός και με το άρθρο 234 ΕΚ αφετέρου, καθιέρωσε ένα πλήρες σύστημα μέσων παροχής εννόμου προστασίας και διαδικασιών που εξασφαλίζουν τον έλεγχο της νομιμότητας των πράξεων των οργάνων τον οποίον αναθέτουν στον κοινοτικό δικαστή. Στο πλαίσιο αυτού του συστήματος τα φυσικά ή νομικά πρόσωπα επειδή δεν μπορούν, λόγω των προϋποθέσεων παραδεκτού του άρθρου 230, τέταρτο εδάφιο ΕΚ, να προσβάλλουν απευθείας κοινοτικές πράξεις γενικής ισχύος, έχουν τη δυνατότητα, αναλόγως της περιπτώσεως, να επικαλεσθούν την έλλειψη κύρους των πράξεων αυτών είτε παρεμπιπτόντως βάσει του άρθρου 241 ΕΚ ενώπιον του κοινοτικού δικαστή είτε ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων ζητώντας τους, δεδομένου ότι δεν είναι αρμόδια να διαπιστώνουν τα ίδια την ακυρότητα των πράξεων αυτών, να υποβάλλουν προδικαστικό ερώτημα στο Δικαστήριο.

Εκτός του ότι στα κράτη μέλη εναπόκειται να προβλέψουν πλήρες σύστημα μέσων παροχής εννόμου προστασίας και διαδικασίες που θα κατοχυρώνουν το δικαίωμα για αποτελεσματική δικαστική προστασία, το Δικαστήριο έχει κρίνει επίσης ότι μια ερμηνεία των κανόνων περί του παραδεκτού που διατυπώνει το άρθρο 230 ΕΚ, κατά την οποία η προσφυγή ακυρώσεως πρέπει να κρίνεται παραδεκτή οσάκις αποδεικνύεται, αφού ο κοινοτικός δικαστής εξετάσει τους συγκεκριμένους εθνικούς δικονομικούς κανόνες, ότι αυτοί δεν επιτρέπουν στο άτομο να ασκήσει προσφυγή στο πλαίσιο της οποίας θα μπορεί να αμφισβητήσει το κύρος της επίμαχης κοινοτικής πράξης, δεν μπορεί να γίνει δεκτή. Η απευθείας προσφυγή

ακυρώσεως ενώπιον του κοινοτικού δικαστή δεν είναι δυνατή ακόμη κι αν μπορούσε να αποδειχθεί, κατόπιν συγκεκριμένης εξέτασης των εθνικών δικονομικών κανόνων από τον κοινοτικό δικαστή, ότι οι κανόνες αυτοί δεν επιτρέπουν στο άτομο να ασκήσει προσφυγή στο πλαίσιο της οποίας θα μπορεί να αμφισβητήσει το κύρος της επίμαχης κοινοτικής πράξης. Πράγματι, ένα τέτοιο σύστημα θα απαιτούσε σε κάθε συγκεκριμένη περίπτωση να εξετάζει και να ερμηνεύει ο κοινοτικός δικαστής το εθνικό δικονομικό δίκαιο, πράγμα που υπερακοντίζει την αρμοδιότητα που έχει στο πλαίσιο του ελέγχου της νομιμότητας των κοινοτικών πράξεων.

(βλ. σκέψεις 52, 53)

3. Στο πλαίσιο προσφυγής ακυρώσεως, να μεν η προϋπόθεση του ατομικού συμφέροντος που επιβάλλει το άρθρο 230, τέταρτο εδάφιο, ΕΚ, πρέπει να ερμηνεύεται με γνώμονα την αρχή της

αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας λαμβάνοντας υπόψη τις διάφορες περιστάσεις που είναι ικανές να εξατομικεύσουν τον προσφεύγοντα, πλην όμως η ερμηνεία αυτή δεν μπορεί να καταλήξει στην εξουδετέρωση της εν λόγω προϋπόθεσης που προβλέπεται ρητά από τη Συνθήκη, διότι διαφορετικά συντρέχει υπέρβαση των αρμοδιοτήτων που παρέχει αυτή στα κοινοτικά δικαστήρια.

Ναι μεν θα μπορούσε κάλλιστα να καθιερωθεί στο μέλλον ένα σύστημα ελέγχου της νομιμότητας των κοινοτικών πράξεων γενικής ισχύος διαφορετικό από αυτό που καθιέρωσε η αρχική συνθήκη και το οποίο ουδέποτε τροποποιήθηκε ως προς τις αρχές του, πλην όμως στα κράτη μέλη εναπόκειται, σύμφωνα με το άρθρο 48 ΕΕ να μεταρρυθμίσουν το σύστημα που ισχύει σήμερα.

(βλ. σκέψεις 54, 55)